

# PRESEKI 3-4 '73

## GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI GG BLED

### DRAGI SODELAVCI !

Ob novem letu je običajno čas, da naredimo obračun. Najtežji obračun pa je vedno tisti, ki naj bi ga človek naredil sam s seboj. Moja želja je, da bi bili vsi člani delovne skupnosti Gozdnega gospodarstva Bled sposobni kritično pregledati svoje enoletno delo.

Pred nami in delno že za nami so pomembne odločitve. Poglobiti bomo morali delavsko samoupravo in vnesti velike spremembe v tehnologijo dela. Samoupravljanju ne bomo kos, če ne bomo drug do drugega strpni. Velja naj načelo, da ima lahko tudi naš sogovornik vsaj toliko prav kot mi. Zavedajmo se, da zahteva dobra samouprava tudi disciplino. Brez te ne bomo mogli izvesti tistega, kar smo sklenili. Izveden načrt, pa čeprav slabši, je še vedno boljši od neizvedenega, ker le-tega niti ne moremo oceniti.

Modrost ni doma v vsaki glavi in modreci malo govore in veliko store. Ob poplavi besed poskušajmo ločiti zrno od plevela in med nami moža od omahljivca.

V novem letu želim Vam in vašim družinam veliko sreče in veliko uspeha na delovnih mestih.

Direktor



*Srečno in uspešno  
1974*



## Dragi bralci !

Izkupiček tega, kar so vam letošnje leto prinesli "Preseki", je kaj slab. Borne tri številke ne morejo dovolj prikazati dela našega kolektiva v enem letu. Uredniški odbor se vam zato opravičuje in prosi za razumevanje, ker tudi on ni storil vsega, kar bi lahko. Krivda, da ni bilo več obvestil, pa ni samo pri nas. Veliko je bilo očitkov, da delavce premalo informiramo in da ti ne vedo, kaj se važnega dogaja v podjetju. Po drugi strani pa imamo vsi v naših organih samoupravljanja svoje predstavnike. Ali smo jih že kdaj pozvali, da naj poročajo o svojem delu, ali smo resnično preko njih prenesli SVOJE odločitve tja, kjer bi v sistemu samoupravljanja morale biti? "Preseki" tega neposrednega stika ne bodo mogli nadomestiti. Začuda je to, da se navadno slabe novice izredno hitro širijo med člani kolektiva in so ne redko tudi popačene.

Mnogokrat take neuradne novice vzbujajo duhove do precej vi-

sokih tonov in povzročajo neustemeljene reakcije. Prav tako radi negodujemo drug čez drugega in kažemo na napake. Ni pa se še zgodilo, da bi tiste, ki grajo resnično zaslužijo, pokazali vsem ostalim članom delovne skupnosti.

Od vas bralcev pričakujemo zato v novem letu več sodelovanja. Posebno dobrodošlo bo sodelovanje neposrednih proizvajalcev. Gotovo imate veliko pripomb o organizaciji dela, o delovni disciplini, o življenjskih in delovnih pogojih, osebnih dohodkih in še o čem. Prepričani smo tudi, da imajo nekateri taka vprašanja, da bi odgovori nanje zanimali širši krog bralcev. Vsa vprašanja in prispevke pošljite na naslov: "Preseki" GG Bled.

"Preseki" se bodo trudili, da vas bodo obveščali o vsem, kar se važnega dogaja in kar je bilo sklenjeno.

Urednik

## Obvestilo članom delovne skupnosti GG Bled

Na podlagi sklepa delavskega sveta podjetja z dne 20. julija 1973, da poda direktor s strokovnimi službami osnove za nadaljnje tesnejše sodelovanje med GG in LIP, je na naročilo obeh partnerjev GG in LIP Institut za finance in bančništvo pri VEKŠ in Ekonomski center Maribor izdelal ekonomsko študijo, katere povzetek objavljamo v "Presekih", ki naj služi za široko razpravo za poglobljanje integracijskih gibanj.

Pripominjamo, da je vsako podjetje imenovalo posebno komisijo, ki bo na podlagi te študije pripravila konkreten predlog o tesnejšem povezovanju GG in LIP. Predlog bo obravnavan na

prvi seji delavskega sveta v drugi polovici decembra.

Vsi konstruktivni predlogi bodo dobrodošli za nadaljnji pospešeni razvoj gozdnega in lesnega gospodarstva na tem področju.

Direktor

Inštitut za finance in bančništvo pri VEKŠ Maribor

Ekonomski center Maribor

### POVZETEK

IZ ŠTUDIJE O MOŽNOSTIH TESNEJŠEGA SODELOVANJA MED GG BLED IN LIP BLED

Bled, decembra 1973

V želji, da seznanimo člane obeh organizacij združenega dela z doseženim gospodarskim stanjem, možnostim bodočega razvoja ter prednostmi eventualnega tesnejšega sodelovanja, podajamo v naslednjem najznačilnejše ugotovitve:

- analizi obstoječega gospodarskega stanja GG Bled in LIP-Bled
- razvojnim težnjam gozdarstva in lesne industrije
- gospodarski upravičenosti tesnejšega sodelovanja med GG Bled in LIP Bled,

### 1. UGOTOVITVE O GOSPODARSKEM STANJU GG BLED IN LIP BLED

#### 1.1 Gospodarsko stanje GG Bled

Naše ugotovitve o dosedanjem gospodarjenju v GG Bled za razdobje 1970 - 1972 so naslednje:

#### a) Proizvodni program:

- fizičen obseg izkoriščanja gozdov se je gibal takole:
- |           |                        |
|-----------|------------------------|
| 1970 leto | 141.455 m <sup>3</sup> |
| 1971 leto | 141.860 m <sup>3</sup> |
| 1972 leto | 143.537 m <sup>3</sup> |

Veliko sredstev je bilo vloženo v obnovo, nego in varstvo gozdov, izgradnjo gozdnih komunikacij ter mehanizacijo strojnega parka.

- fizičen obseg izkoriščanja gozdov je v razdobju zadnjih treh let znašal 70 % : 30 % v korist družbenih gozdov,



- iglavci so tvorili kar 89,7 % vseh gozdnih sortimentov, delež listavcev pa je znašal 10,3 %.

b) Gospodarski uspehi poslovanja v razdobju 1970-1972

- celotni dohodek podjetja je narasel za 21,5 %,
- celotni dohodek od lesa iz zasebnih gozdov je narasel za 16 %,
- celotni dohodek od gradbene dejavnosti je narasel za 61 %,
- dohodek podjetja je narasel za 16 %,
- dohodek za razdelitev je narasel za 13 %,
- sredstva za osebne dohodke so narasla za 22 %,
- amortizacijska sredstva so narasla za 74 %,
- razmerje delitve dohodka na sklade in osebne dohodke je znašalo 1972 leta 23:77 (skladi : OD).

V primerjavi z republiški kazalci uspeha poslovanja ugotovimo, da je GG Bled poslovalo v opazovanem razdobju zelo dobro in je dosegalo nadpovprečne rezultate.

c) Osnovna sredstva

- nabavna vrednost osnovnih sredstev (brez gozdov) se je v letih 1970-1972 povečala za 79,4 % in je znašala leta 1972 že 72 mio din, kar kaže na izjemno investicijsko živahnost kot pomembni činitelj za rast OZD,
- vrednost družbenih gozdov, s katerimi gospodarji Gozdno gospodarstvo Bled, se je povečala na 120 mio din,
- največji delež nabavne vrednosti osnovnih sredstev (brez gozdov) tvorijo gozdne ceste kot najpomembnejše osnovno sredstvo za gospodarjenje z gozdovi. Sledijo zgradbe in delovne priprave,
- v opazovanem razdobju je narasla nabavna vrednost cest kot enega najpomembnejših osnovnih sredstev kar za 92,1 %, delovnih priprav 70,1 % in zgradb za 66,1 %,
- stopnja tehnične opremljenosti dela (tj. število delovnih priprav na zaposlenega) zelo na-

rašča tako po nabavni kot po sedanji vrednosti. Kot primer navajamo, da je bilo v letu 1963 potrebnih za 1 m3 lesa 18,43 ur, v letu 1972 pa samo še 9,89 ur,

- dolgoročne zadolžitve za osnovna sredstva so izredno nizke, saj znašajo letne anuitete samo 13 tisoč din.

d) Obratna sredstva

- vrednost obratnih sredstev po posameznih pojavnih oblikah kot tudi v celoti stalno narašča v sorazmerju z rastjo celotnega dohodka, kar je skladno z načeli dobrega gospodarjenja,
- obratna sredstva se hitreje obračajo, saj je poprečna vezava vseh obratnih sredstev znašala leta 1970 52 dni, leta 1972 pa je že padla na 47 dni, kar pomeni, da se je hitreje obračal denar,
- podjetje ima le kratkoročne tuje vire obratnih sredstev.

e) Poslovni rezultati

Če navedene podatke uredimo po treh ekonomskih kriterijih (produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost), ki so za oceno poslovnih rezultatov pomembni, tedaj ugotovimo naslednje:

- ekonomska produktivnost je naraščala glede na vse kazalce produktivnosti (celotni dohodek na zaposlenega, dohodek I in II na zaposlenega, OD na zaposlenega ter skladi in amortizacija na zaposlenega) in je naraščala nad republiškim poprečjem,
- ekonomičnost poslovanja je kazalec, ki pokaže, kolikšne stroške ima podjetje za določen obseg realizacije. Za opazovano obdobje smo ugotovili, da se je koeficient ekonomičnosti nekoliko znižal,
- rentabilnost vložnih sredstev predstavlja razmerje vrednosti amortizacijskih sredstev in skladov do vložnih sredstev. Tako izračunani koeficient rentabilnosti vložnih sredstev se je znižal od 7,28 v letu 1970 na 6,99 v letu 1972, kot posledica večjih vlaganj.

f) Dolgoročna likvidnost

Na podlagi pregleda obstoječih obveznosti podjetja in ustvarjenih sredstev skladov in amortizacije smo ugotovili, da je dolgoročna likvidnost ugodna in da bo podjetje razpolagalo tudi v prihodnjem razdobju s precejšnjimi sredstvi za nove investicijske naložbe, ki bodo ob smotrnem izbiranju naložb še povečale gospodarsko učinkovitost podjetja.

1.2 Gospodarsko stanje v LIP Bled

Naše ugotovitve o dosedanem gospodarjenju v LIP Bled za razdobje 1970-1972 so naslednje:

a) Proizvodni program

Proizvodni program obsega 26 sortimentov, med katerimi predstavljajo gradbene plošče 30 %, žagan les iglavcev 26 % in kompletna vrata za pleskanje 11 % vrednosti realiziranega blaga v letu 1972. Vrednost realiziranega blaga je v opazovanem razdobju nenehno naraščala.

b) Gospodarski uspehi poslovanja v razdobju 1970-1972

- celoten dohodek podjetja je narasel za 47,7 %,
- dohodek podjetja je narasel za 37,7 %,
- dohodek za razdelitev je narasel za 40,5 %,
- sredstva za OD so narasla za 46,9 %,
- skladi podjetja so narasli za 73,0 %,
- sredstva amortizacije so narasla za 100,6 %,
- podjetje je v zadnjih treh letih popravilo razmerje delitve v korist skladov (od 29:71 v letu 1970, na 36:64 v letu 1972).

c) Osnovna sredstva

- nabavna vrednost vseh osnovnih sredstev se je v razdobju 1970-1972 povečala za 180 % in je v 1972 letu znašala že 91 mio din. Največji delež nabavne vrednosti osnovnih sredstev tvorijo zgradbe (60,2 %),



- tehnična opremljenost delavcev z delovnimi pripravami po nabavni vrednosti se je v zadnjih treh letih skoraj podvojila.

Pretežni del virov financiranja osnovnih sredstev tvorijo lastni viri, opaziti pa je težnjo naraščanja deleža tujih virov.

#### d) Obratna sredstva

- vrednost obratnih sredstev po posameznih pojavnih oblikah kot tudi v celoti je v opazovanem razdobju naraščala v skladu z rastjo obsega poslovanja,
- vezava obratnih sredstev v celoti je padla od 81 dni v letu 1970 na 52 dni v letu 1972, kar pomeni, da se je zelo povečala hitrost obračanja denarja, kar je imelo za posledico boljše poslovne uspehe,
- v opazovanem razdobju je vrednost lastnih virov obratnih sredstev narastla za 61%, vrednost tujih virov obratnih sredstev pa za 57 %.

#### e) Poslovni rezultati

Če navedene podatke uredimo po treh ekonomskih kriterijih (produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost), ki so za oceno poslovnih rezultatov pomembni, tedaj ugotovimo naslednje:

- ekonomska produktivnost je naraščala glede na vse kazalce produktivnosti,
- ekonomičnost poslovanja se v opazovanem razdobju ni bistveno spremenila,
- rentabilnost vloženi sredstev se je zelo dvignila v letu 1971, medtem ko je bila leto prej in leto kasneje na približno enaki ravni.

#### f) Dolgoročna likvidnost

Na podlagi obstoječih obveznosti in ustvarjenih sredstev skladov in amortizacije smo ugotovili, da ima podjetje pomembnejše obveznosti le še v letu 1974 in 1975. Kasneje bo razpolagalo z večjimi prostimi sredstvi za nove naložbe.

## 2. RAZVOJNE TENDENCE GOZDARSTVA IN LESNE INDUSTRIJE

### 2.1 Perspektivni razvoj gozdarstva

Pri analizi osnovnih razvojnih izhodišč smo izhajali iz globalnih razvojnih tendenc gozdarstva v republiškem, zveznem in svetovnem merilu. Pri projekcijah perspektivnega razvoja smo upoštevali glavne značilnosti dosedanjega razvoja GG Bled, ki se kažejo zlasti v tem:

- da predstavlja proizvodnja iglavcev skoraj 90 % celotne proizvodnje,
- da je fizičen obseg blagovne proizvodnje v zadnjih treh letih bil približno na isti ravni,
- da se je povečala prodaja tehničnega lesa iglavcev,
- da se v zadnjih dveh letih niso bistveno spreminjale cene smrekovi hlodovini.

Na osnovi dosežene blagovne proizvodnje GG Bled v preteklem razdobju in predvidevanj blagovne proizvodnje v prihodnjem razdobju prikazujemo povzetek projekcije lesnih zalog, prirastka in etata v gozdnogospodarskem območju Bled:

- površina blejskih gozdov bo narastla od 51.065 ha leta 1972 na 51.686 ha leta 1980, povečane površine bodo zlasti v zasebnem sektorju,
- lesne zaloge GG Bled bodo narastle od 11,6 mio m<sup>3</sup> v letu 1972 na 12,3 mio m<sup>3</sup> v letu 1980, zlasti se bo povečala zaloga iglavcev (za cca 0,7 mio m<sup>3</sup>),
- v razdobju 1972 - 1980 se bo letni prirastek povečal od 253 tisoč m<sup>3</sup> na 258 tisoč m<sup>3</sup>, medtem ko se bo etat predvidoma povečal od 183 tisoč na 208 tisoč m<sup>3</sup>,
- razmerje med etatom in prirastkom bo predvidoma 81 %,
- obseg blagovne proizvodnje bo v letu 1980 znašal cca 150 tisoč m<sup>3</sup>.

Glavne značilnosti slovenskega gozdarstva v preteklem razdobju

ju lahko strnemo v naslednje ugotovitve:

- v zadnjem desetletju opazimo stagnacijo bruto poseka lesne mase,
- v strukturi poseka po namenu porabe se je povečal delež tehničnega lesa (77%), zmanjšal pa se je delež drv,
- v strukturi poseka v družbenih gozdovih je nekoliko večji delež iglavcev kot v strukturi poseka v zasebnih gozdovih,
- intenziteta sečnje je v družbenih gozdovih večja.

V slovenskem gozdarstvu so za naslednje razdobje predvidene naslednje spremembe:

- do leta 1985 se bo povečala sečnja na 3,7 mio bruto m<sup>3</sup>,
- razmerje med etatom in prirastkom se bo povečalo od dosedanjih 74 % na 85 %,
- intenziteta sečenj se bo dvignila od dosedanjih 1,75 % na 1,9 - 2,0 %.

Iz podatkov nekaterih študij FAO ugotavljamo, da primanjkljaj lesne surovine v Evropi stalno narašča in da bo do leta 1975 predvidoma narastel na cca 82 mio m<sup>3</sup>. Poleg skandinavskih dežel omenjajo študije med neto izvoznice v srednji Evropi samo še Avstrijo, Romunijo in Jugoslavijo. Z visokim deležem izvoza lesa in lesnih izdelkov se Slovenija že danes uvršča med dežele, v katerih ima les v zunanji trgovini izredni pomen. Predvidevamo, da se bodo takšne izvozne tendence nadaljevale tudi v naslednjem razdobju.

### 2.2 Perspektivni razvoj lesne industrije

Tudi razvojne možnosti lesne industrije smo obravnavali iz treh vidikov: republiškega, zveznega in svetovnega.

V pregledu dosedanjega razvoja in obstoječega stanja smo ugotovili naslednje:

- da stalno narašča celotni obseg prodaje LIP Bled,
- da tvori proizvodni program 26 vrst izdelkov, med kateri-



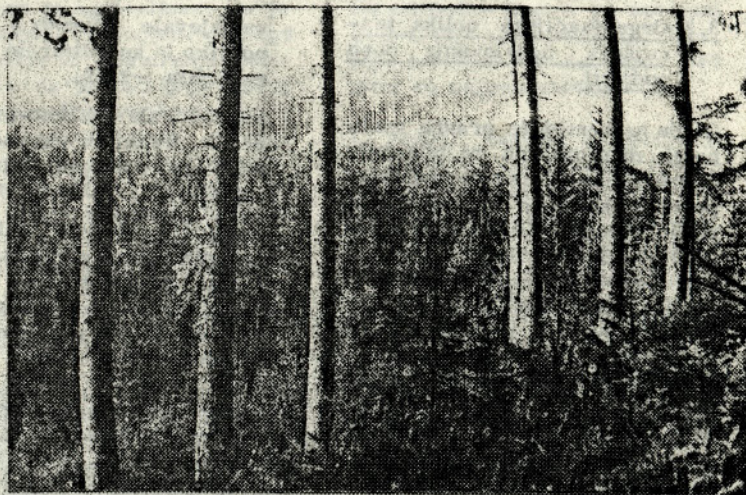
mi odpade kar tri četrtine vrednosti proizvodnje na gradbene plošče, žagan les iglavcev, vrata za pleskanje in krila za pleskanje,

- da zelo narašča prodaja gradbenih lesnih izdelkov, zlasti prodaja gradbenih plošč,
- da se povečuje delež lastne predelave žaganega lesa iglavcev,
- da zelo hitro narašča izvoz na konvertibilno področje.

Na osnovi obstoječih dejavnikov in splošnih razvojnih tendenc predvidevamo naslednje proizvodne in prodajne možnosti Lesno industrijskega podjetja Bled:

- da je pri načrtovanju bodočega razvoja nujno izhajati iz razpoložljive surovinske baze,
- da obstajajo možnosti še večje primarne predelave lesa in da bo tudi v prihodnjem obdobju predstavljala pomemben delež, ki pa so omejena s surovinsko osnovo,
- da obstajajo ugodne možnosti za povečani obseg prodaje gradbenih lesnih izdelkov (montažne hiše in deli, stavbeno mizarstvo ipd.),
- da bo gradbeništvo predvidoma tudi v prihodnje vedno večji odjemalec lesnih izdelkov,
- da bo potrebno pri načrtovanju perspektivnega razvoja računati na hitrejši razvoj lesne industrije v drugih republikah in s tem v zvezi na ožjenje jugoslovanskega tržišča,
- da bo prodajo potrebno vztrajno usmerjati tudi na tuja tržišča, zlasti na konvertibilno področje,
- končno smemo trditi, da bo lastna surovinska baza, proizvodna tradicija in dosežena stopnja razvoja velika komparativna prednost tudi v naslednjem razdobju.

Nekatere splošne značilnosti razvoja slovenske lesne industrije v naslednjem razdobju lahko strnemo v naslednjih ugotovitvah:



- celotna lesnoindustrijska proizvodnja bo predvidoma naraščala po 6 % poprečni stopnji (zmerna varianta),
- proizvodna potrošnja lesno industrijskih izdelkov ima tendenco naraščanja,
- delež finalnih lesnih izdelkov je v slovenski lesni industriji znatno višji kot je v jugoslovanskem poprečju,
- slovenska lesna industrija mora računati na zmanjšan dotok lesnih surovin iz drugih republik zaradi nadaljnje predelave lesa v teh republikah,
- zaradi pomanjkanja žaganega lesa iglavcev ga bo Slovenija dobavljala v druge republike,
- manjša možnost prodaje lesnih izdelkov na širšem jugoslovanskem tržišču velja zlasti za pohištvo in še za nekatere druge finalne izdelke.

### 3. GOSPODARSKA UPRAVIČENOST TESNEJŠEGA SODELOVANJA GIB BLED IN LIP BLED

#### 3.1 Prednosti tesnejšega sodelovanja obeh podjetij

V grobi orientaciji bodočega razvoja smo ugotovili, da sta obe podjetji sposobni zagotoviti sredstva za predviden razvoj. Eventualno skupno načrtovanje perspektivnega razvoja pa odpira bržčas možnosti še hitrejšega razvoja, oziroma večje učinkovitosti vloženi sredstev.

Prednosti tesnejšega sodelovanja obeh podjetij se kažejo na več področjih kot npr.:

- tehnične prednosti se kažejo najprej v sami prodaji oz. nabavi gozdnih sortimentov. Podane so tudi možnosti za izkoriščanje tehničnih zmogljivosti obeh podjetij in usklajevanje proizvodnje gozdnih sortimentov s potrebami lesno industrijske predelave,
- kadrovske prednosti z ustreznim razpolaganjem kadrov glede na strokovne in fizične sposobnosti,
- organizacijske prednosti lahko strnemo v: enotni organizaciji razvojne službe obeh podjetij z racionalno razporeditvijo strokovnih kadrov, enotnem urejanju problemov zasebnega sektorja gozdarstva, ki niso vedno le ozko gospodarske, temveč širše narave, enotni organizaciji poslovnega informacijskega sistema, enotni organizaciji stanovanjsko-socialnega gospodarstva in enotni organizaciji drugih služb in dejavnosti, ki so pomembne za obe podjetji in jih lahko boljše urejamo za podjetje kot celoto,
- ekonomske prednosti izhajajo iz enotne investicijske politike, usklajenega dolgoročnega razvoja in enotnega nastopanja na tržišču.



### 3.2 Organizacijska oblika tesnejšega sodelovanja obeh podjetij

Glede na obstoječe pravne možnosti menimo, da bi bilo najprimernejše, da se obravnavani podjetji združita v sestavljeno organizacijo združenega dela (SOZD). Znotraj SOZD bi poslovale dve organizaciji združenega dela (GG Bled in LIP Bled), vsaka s svojimi temeljnimi organizacijami združenega dela. Sestavljena organizacija združenega dela pomeni v svojem bistvu izvedeno obliko, ki nastane izključno po volji dveh ali več delovnih organizacij, ki so ugotovile skupen interes in opredelile skupne cilje. Podlago za ustanovitev SOZD predstavlja samoupravni sporazum, ki podrobno opredeljuje organizacijo, poslovanje in samoupravljanje v SOZD. S samoupravnim sporazumom se dogovorijo delovne organizacije tudi o drugih vprašanjih, ki pomenijo skupen interes. Vsebina samoupravnega sporazuma bi morala biti znana in obravnavana na zborih delovnih skupnosti.

### 3.3 Cilji in predmet tesnejšega sodelovanja

S tesnejšim poslovnim sodelovanjem bi obe organizaciji združenega dela uresničevali zlasti naslednje skupne cilje:

- usklajevale svoje razvojne programe preko skupnega razvojnega programa, da bi dosegle hitrejšo rast družbenega proizvoda, kakovost proizvodnje, produktivnosti in rentabilnosti pri vsaki organizaciji združenega dela,
- smotrno izkoriščale razpoložljive surovinske, tehnološke, kadrovske, lokacijske in finančne zmogljivosti,
- uvedle v svoje poslovanje sodobnejšo samoupravno organizacijo dela,
- spremljale in proučevale znanstveno tehnične dosežke doma in v svetu in jih ustrezno aplicirale na pogoje v vsaki delovni organizaciji,
- proučevale tržišče in razvile sodoben marketing,

- usklajevale izvozno - uvozno politiko in koordinirale nastop na tujem tržišču,
- koordinirale nabavno-prodajne poti v državi in skupno koristile že obstoječe službe in naprave,
- omogočile delitev dela med organizacijami združenega dela, ki bo upoštevala smotrnejšo opravljanje posameznih funkcij, ki so v skupnem interesu.

Predmet tesnejšega sodelovanja predstavljajo funkcije, ki se bodo opravljale delno ali v celoti na ravni SOZD in ki predstavljajo s tem tudi poslovni predmet sestavljene organizacije. Te funkcije so:

- raziskovalno-razvojna funkcija,
- funkcija marketinga,
- finančno-analitska funkcija,
- splošna funkcija,
- kadrovsko-socialna funkcija.

### 3.4 Samoupravljanje v SOZD

Delavci uresničujejo samoupravljanje v SOZD neposredno ter po delegatih v delavskem svetu in s kontrolo nad izvrševanjem odločitev in služb v tej organizaciji.

Delavci združenih delovnih organizacij neposredno:

- obravnavajo in sprejemajo samoupravni sporazum o združitvi, spremembe in dopolnitve tega sporazuma in sprejemajo še morebitne druge samoupravne sporazume, ki se bodo nanašali na zadeve skupnega interesa,
- sprejemajo skupni razvojni program sestavljene organizacije združenega dela,
- sprejemajo statut sestavljene organizacije združenega dela,
- dajejo soglasje k sklepom delavskega sveta sestavljene organizacije združenega dela, kadar je tako soglasje potrebno po zakonu ali na podlagi sprejetega samoupravnega sporazuma,
- volijo delegate v delavski svet sestavljene organizacije združenega dela,
- odpokličejo svojega delegata v delavskem svetu,
- odločijo o izločitvi iz sestavljene organizacije združenega dela,
- morajo biti informirani o poslovanju in rezultatih dela sestavljene organizacije združenega dela.



Drv še ne bo zmanjkalo - Foto: GG



## POROČILO O OSNOVAH IN PREDLOG ZA TESNEJŠE SO-DELOVANJE MED GG BLED IN LIP BLED

Po sklepu delavskega sveta podjetja z dne 20. 7. 1973, da direktor s strokovnimi službami pripravi predlog za razpravo o tesnejšem sodelovanju med GG Bled in LIP Bled ter po predhodni proučitvi elaborata o ekonomskih študijah, podajamo sledeče poročilo in predlog.

Naročena ekonomska študija obsega tri dele, in sicer:

1. Analiza obstoječega stanja Gozdnega gospodarstva Bled in Lesno industrijskega podjetja Bled;
2. Razvojne tendence gozdarstva in lesne industrije;
3. Gospodarska upravičenost integracije Gozdnega gospodarstva Bled in Lesno industrijskega podjetja Bled.

Analize obstoječega stanja so za obe podjetji napravljene na podlagi podatkov poslovanja za leto 1970, 1971 in 1972. Kazalci poslovanja kažejo za obe podjetji razmeroma ugodno stanje in trende za razvojne možnosti. Bistvenih pripomb na ugotovitve ni, razen da je bil na predlog GG Bled dopolnjen kazalec rentabilnosti vloženih sredstev v varianti brez upoštevanja vrednosti gozdov, ki daje realnejše podatke kakor tudi boljše primerljivost z rentabilnostjo LIP Bled.

V drugem delu "Razvojne tendence gozdarstva in lesne industrije" je za obe podjetji ugotovljeno, da imata velike možnosti nadaljnega razvoja. Razvojne možnosti za GG Bled so bile ocenjene na podlagi gozdno-gospodarskega načrta območja za obdobje 1971 - 1980 na osnovi minimalnega programa vlaganj.

Za lesno industrijo (tu srednje-ročni program razvoja pogrešamo) so bile razvojne možnosti ocenjene na podlagi splošnega razvoja lesne industrije doma in po svetu.

Nedvomno je ugotovljeno, da je gozdarstvo v svojem obsegu proizvodnje in poslovanja omejeno ter da je nadaljnji razvoj možen le v čim boljšem ovrednotenju razpoložljivih gozdnih sortimentov in v zniževanju proizvodnih stroškov, medtem ko je dana lesni industriji na podlagi iste količine lesa možnost velike gospodarske ekspanzije v smeri uporabe tudi drugih materialov in tvoriv na bazi lesa, metalov in plastike.

V tretjem delu je nakazana gospodarske upravičenosti integracije med GG Bled in LIP Bled, ki bazira na tem, da so dosedanja rezultati poslovanja obeh podjetij ugodni, da razpolagata obe podjetji z relativno velikim (stabilnim) premoženjem in da so tržne analize ugodne.

Pri obravnavi razvoja GG Bled smatramo, da so prikazana sredstva predvidena za vlaganja v biološke in tehnične naložbe izkazana pre nizko (upoštevanih je bil dohodek 1972, stroški in cene pa 1968) ter jih je potrebno popraviti na cene 1972.

Stopnja nadomeščanja osnovnih sredstev s 5 % letno je predvidena pre nizko (prav tako sredstva), ker ista odgovarja minimalnim predpisanim in do sedaj uporabljenim pri GG Bled. Sedaj in v bodoče pa se bo zaradi hitrejših obrabe osnovnih sredstev ta stopnja povečala na ocenjeno okoli 8 %.

Zaradi obeh gornjih ugotovitev so pre visoko izkazana sredstva za dolgoročno likvidnost in iz tega izhajajoča prosta sredstva za večje nove investicijske naložbe.

Smatramo tudi (realnost naj ugotovi LIP), da je stopnja rasti, ocenjena za LIP Bled na podlagi splošnega razvoja lesne industrije in to po formuli o marginalnem kapitalnem koeficientu, pre nizka in s tem tudi pre nizko predvidena sredstva za investicijske naložbe.

Vse navedene ugotovitve pa bistveno ne vplivajo na možnost in upravičenost integracije obeh podjetij.

Na zaključku študije so nanizani skupni cilji obeh podjetij, ki naj bodo predmet združevanja. Med temi so najpomembnejši:

1. skupni razvoj za področji gozdnega in lesnega gospodarstva v območju ter
2. boljše izkoriščanje razpoložljive surovinske, tehnološke, kadrovske, lokacijske in finančne zmogljivosti.

Za dosego teh najpomembnejših in še drugih ciljev se kot najprimernejša predlaga oblika združevanja v sestavljeno organizacijo združenega dela, v kateri bi obe delovni organizaciji GG in LIP Bled poslovali vsaka s svojimi temeljnimi organizacijami ter s tem tudi v skladu z ustavnimi in drugimi veljavnimi predpisi ohranile svojo samostojnost. Tak predlog za sestavljeno organizacijo združenega dela tudi podpiramo, predvsem iz sledečih razlogov:

Gozdarstvo vodi svojo gozdnogospodarsko politiko, kjer poleg nalog proizvajati les kot surovino lesnopredelovalni industriji, skrbi tudi za splošne družbene koristi gozda ter utrjevanje podeželja. Za izvajanja vseh nalog gospodarjenja z gozdovi v širšem smislu se pridobivajo sredstva izključno pri prodaji gozdnih sortimentov. Zato je upravičeno prizadevanje gozdarstva za čim boljše ovrednotenje lesa, kar pa lahko doseže le na osnovi dobro razvite predelave lesa, ki je sposobna plačevati les kot surovino po optimalni tržni vrednosti. Na eni strani se tako zagotavljajo sredstva za trajna vlaganja v gozdarstvo (biološka in tehnična), na drugi strani pa močan vpliv na razvoj lesne industrije ter tako po obeh plateh na skupen razvoj. Skupen razvoj oziroma izdelan in izvajan skupni razvojni program je še tem bolj potreben, ker je v gozdarstvu zaradi ekoloških, sestojnih in tehničnih pogojev gospodarjenja z gozdovi sprejeto načelo vrednostne proizvodnje, s čimer pa sedanji proizvodni program lesne industrije ni usklajen. V zasebnih gozdovih obstoji proizvodni potencial, ki bi letno omogočal izdatno večjo realizacijo lesa iglavcev od današ-



nje, ki pa celo upada. Reševanje problemov za premostitev težav zaradi neodprtosti gozdov in neekonomskih cen je gotovo tudi skupen cilj, ker jih gozdarstvo samo ne more zadovoljivo rešiti. Tudi problem proizvodnje in predelave lesa iglavcev, kar sedaj zaostaja za etatom, bi kot skupni cilj v razvojnem programu lahko rešili. Zato pričakuje zasebni sektor gozdarstva v sestavljeni organizaciji združenega dela še večji razmah pri utrjevanju zrahljanega gospodarskega stanja na podeželju. Pri tem izhajamo iz načela, da družbeni pomen kmetijstva in gozdarstva (ter tudi lesne industrije) v pogojih gorskih, hribovitih in obrobnih območij, v katere spada blejsko gozdnogospodarsko območje, ni podana le z njegovim proizvodno-tržnim učinkom, temveč tudi s potrebo poseljenosti in kulture krajine.

Istočasno s povezovanjem med LIP in GG pa moramo omogočiti tudi tesnejše povezovanje v okviru gozdarstva na nivoju republike. O tem imamo na razpolago študijo o programski usmeritvi integracijskih gibanj gozdnega gospodarstva Slovenije. Splošna integracijska gibanja v obeh panogah terjajo nadaljnje povezovanje združenega dela in sredstev v okviru posamezne panoge. Predlagana integracijska oblika med LIP in GG Bled takih povezovanj ne ovira. V omenjeni programski usmeritvi je namreč povsem jasno izkazana potreba povezovanja tudi za uresničitev skupnih ciljev slovenskega gozdarstva, prav tako

dr. ing. Janez Grilec

## Slovenska lesna industrija

Gozdarstvo in lesna industrija sta dve tesno povezani gospodarski panogi. Gozdarji gojimo gozdove in izkoriščamo lesno bogastvo po načelu, da naj bodo v bodoče gozdna rastišča še bolj izkoriščena, da bi dobili tudi več lesa in boljši les. Lesna industrija pa poskrbi, da je les kot surovina čimbolje izkoriščen.

pa tudi lesni industriji ostajajo odprta vrata, da se povezuje v lesni predelavi in pri plasmaju lesnih izdelkov.

V razpravah o oblikah integracije obeh podjetij se večkrat pojavljajo stališča, zlasti na strani LIP, da naj bi se obe podjetji fizično združili v eno delovno organizacijo. Smatramo, da je za prvo fazo povezovanja obeh podjetij najprimernejša in najsprejemljivejša oblika sestavljene organizacije združenega dela in je smotno medsebojna razmerja v naslednjih fazah zaradi specifičnih situacij v obeh podjetjih postopoma utrjevati in razširjati.

Obe podjetji se v tem času reorganizirata v smislu ustavnih dopolnil, kar predstavlja dosti zahtevno in obsežno delo. Zato je treba program združevanja časovno podrediti tem prvotnim nalogam. Vse priprave za ustanovitev sestavljene organizacije združenega dela morajo biti opravljene temeljito s tem, da morajo biti tudi v javni razpravi povsem jasno razloženi skupni cilji integracije. V času priprav je potrebno konkretno postaviti skupne cilje in pripraviti vse bistvene in pomembnejše sestavine samoupravnega sporazuma. Končni sklep o ustanovitvi sestavljene organizacije združenega dela naj bi bil sprejet na referendumu v obeh podjetjih in samoupravni skupnosti kmetov - lastnikov gozdov do konca junija 1974.

Bled, dne 13.12.1973

Prav iz te temeljne odvisnosti obeh panog se je tudi ponovno oživila misel o njunem združevanju. V Sloveniji že imamo primere tako združenih podjetij, to sta "GLIN" Nazarje in Slovenj Gradec. Namen članka ni predstaviti bralcem obe združeni podjetji. Predstavil bom našim bralcem slovensko lesno industrijo tako, da bom napravil

povzetek iz člankov v časopisih, ki so širšem krogu bralcev manj dostopni. Rad bi, da bi tudi naši delavci - "proizvajalci surovine" za lesno industrijo dobili pregled nad težavami, ki tarejo naše partnerje in da bi tudi bolje poznali uspehe, ki so jih ti dosegli. To je pomembno zato, ker se tudi na našem območju vztrajno postavlja vprašanje združevanja z lesno industrijo in so delavci "lesne industrije" v tem pogledu zelo aktivni, saj bi bili takoj pripravljeni, da se združitev tudi praktično izvede. Zastavlja se uместno vprašanje, kaj je vzrok za take težnje in iz kakšnih nagibov, Dobrih ali slabih, so zrasli. Lesna industrija je ena najpomembnejših vej slovenskega gospodarstva. V preteklosti se je zelo hitro razvijala. Močno se je modernizirala, povečala se je produktivnost dela in zelo je narasel izvoz. Danes se je stanje precej zaostriilo. Visoka stopnja inflacije - dražitev se pri nas v zadnjih letih giblje letno preko 20 %, je bistveno vplivala na poslovanje lesne industrije, saj postajajo naši izdelki na tujih trgih dražji, ni pa več skoraj nobenih notranjih rezerv, iz katerih bi lahko stroške pokrivali.

K taki situaciji je prispevalo tudi to, da so cene surovine - to je predvsem žagani les - na svetovnem trgu močno narasle. Domači proizvajalci, ki so jih zamikale svetovne cene, so začeli surovino izvažati, lesni predelovalni industriji pa jo po nizkih notranjih cenah niso prodajali. Prvo neskladje je torej nastalo v vrstah same lesne industrije med primarno in sekundarno predelavo. Surovina je in je ni. Gozdarji pri tem nismo veliko krivi, saj gre v izvoz razmeroma malo okroglega lesa in še to le res najboljši sortimenti, ki pa dosežejo tudi kvaliteti primerno ceno. Poleg tega smo z meddržavnimi trgovskimi dogovori obvezani, del lesa izvoziti še nepredelan, kajti če ne daš ti meni, kar rabim jaz, ne dobiš od mene, kar rabiš ti.

Lesno predelovalno industrijo je zadelo tudi hudo breme večanja proizvodnih stroškov, delno ker



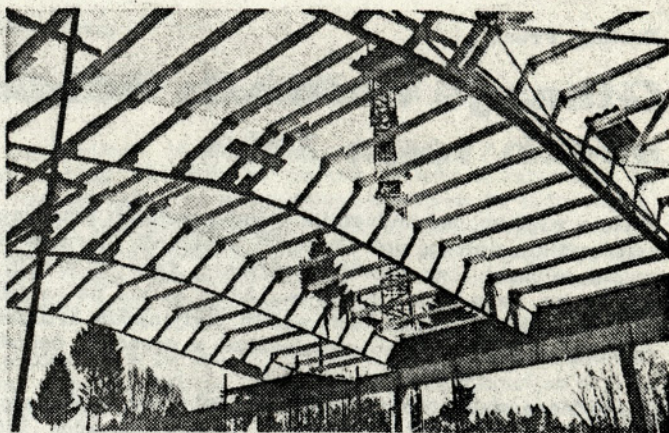
uporabljajo v svoji finalizaciji predrage osnovne materiale, ali ker spet sama lesna industrija proizvaja drag osnovni material kot je to primer ivrnih plošč, ki so na primer v ZDA precej cenejše kot pa pri nas.

Lesna industrija nima težav samo pri izvozu. Ob naraščajočih stroških proizvodnje (večanje osebnih dohodkov, dražje surovine, dražji reprodukcijski material) so cene finalnih lesnih izdelkov zamrznjene in proizvodnja postaja vse manj rentabilna.

Težave se pojavljajo tudi pri prodaji na domačem trgu. Trgovina ima interes prodajati samo tisto blago, ki ji nudi velik dohodek, ali s katerim ima pri posredništvu najmanj stroškov. Predvsem pa si skuša lesna industrija zagotoviti kupca na področju, kjer dela in je zato večkrat praktično nemogoče prodreti na širši jugoslovanski trg. Tako je prodaja izdelkov slovenske lesne industrije v drugih republikah močno nazadovala.

Domačim potrošnikom se je tudi močno zmanjšal realni življenjski standard in varčevanje se je začelo najprej pri pohištvu. To realnost vsak dobro pozna, saj so le redki med nami, ki ne bi imeli želje po boljši in lepši opremljenosti stanovanja.

Mogoče bi kdo pomislil, da bi bil izhod iz težav v povečani produktivnosti in izboljšanju kvalitete, kar bi pomenilo avtomatično večjo konkurenčnost na trgu. Zato pa je potrebno, da vlagamo več sredstev v proizvodnjo, teh pa lesna industrija nima. Sodelovati bi morali složno vsi - od gozdarjev, ki proizvajajo surovino, preko lesno industrije, ki surovino vrednotijo z dodelavo, do trgovcev, ki poskrbe, da izdelki pridejo do potrošnika - toda praksa v jugoslovanskem gospodarstvu je taka, da se vsak od partnerjev bori dobiti zase čim večji kos pogače, ki se mu ob dogajanju na trgu ponuja. Drug drugemu kaj neradi priznamo večjo delavnost in uspehe. Veliko raje grajamo, večkrat tudi stvari, ki jih ne poznamo.



Les kot konstrukcijski material je lep in tudi odporen. Naša avtohalna med gradnjo  
foto : J. Grilc

Težave, kot so bile tu na kratko opisane, veljajo za skoraj vse panoge lesne industrije, predvsem pa za pohištveno industrijo. Pri tem pa ni slišati pritožb s strani tistih lesnoindustrijskih podjetij, ki uporabljajo trde listavce in prav tako ne od onih, ki imajo predelavo lesa slabše razvito, imajo pa močne žagarske obrate. Zakaj od tam ni pritožb nad težavami?

Odgovor bo morda jasen, če navedemo podatek, da bi lahko ves posek iglavcev v Sloveniji razrezali na šestih modernih žagah s ca 120 zaposlenimi. Če so nam znane tudi cene za žagan les v izvozu, potem vemo, zakaj molčijo.

Naše gozdno gospodarstvo daje na trg predvsem les iglavcev, za katerega je veliko povpraševanje. Hloderina je postala konjunktorna - izredno iskana - surovina. Že samo s primarno predelavo - z žaganjem se da doseči velik dohodek od razmerna malo vloženem delu. Ozko gledano bi bilo za gozdno gospodarstvo najbolj rentabilno, da bi dalo na žage hloderino, plačalo uslugo žaganja in dajave in bi prodajali deske. No, ekonomika in poslovanje podjetja niso tako enostavne stvari. Mogoče je tudi pravilna misel nekaterih slovenskih gozdarjev, da je za nas »gozdarje« - najbolj važno to, da čimbolje (čim

draže) prodamo les. Toda taka logika ni vedno tudi najboljša.

Z vlaganjem dela v nek proizvod se večja njegova vrednost, širi se krog ljudi, ki jim surovina s tem, da jo čimbolj obdelajo, daje zaslužek in posredno se večja tako tudi krajevna, občinska in občeljudska blaginja. Zato nam, ki delamo v gozdarstvu, ne sme biti vseeno, kako bo naša surovina oplemenitena z delom. Ali ni celo deloma naša dolžnost, da jo damo tja, kjer bo v končni fazi, kot finalni izdelek vsebovala največji delež živega dela in bo najbolj izrabljena!

Ob pojavu prizadevanj po združevanju gozdarstva med seboj ali gozdarstva z lesno industrijo, nam mora vedno biti in ostati prvi in najvišji cilj: "Gozdove moramo predati take kot so ali pa še boljše našim potomcem, ker oni niso naša last, pač pa bogastvo vsega naroda, lahko bi rekli bogastvo vsega človeštva." Mi smo odgovorni, da jih, če bo treba tudi očuvali pred vsemi, ki v njih vidijo le surovino, če ne celo denar v svoji plačilni kuverti.



Pretnar Franc

## Gibanje osebnih dohodkov v desetih mesecih tega leta

Živimo v času, ko industrija v vseh panogah proizvaja najrazličnejše artikle splošne potrošnje. Ti proizvodi in razne druge dobrine nas večkrat, kar preveč angažirajo, tako da včasih nakupujemo kar preko naše kupne moči. Na drugi strani pa na naše žepe nenehno pritiskajo dvigi cen nujnih življenjskih artiklov, zato smo razumljivo skoraj vedno nezadovoljni z osebnimi dohodki.

Iz uradnega statističnega biltena smo povzeli podatek, da so se skupni življenjski stroški v času od oktobra 1972 do oktobra 1973 dvignili za 20 %, stroški za prehrano pa kar za 24 %. Če pogledamo poprečni znesek naših osebnih dohodkov v oktobru 1972, ki je bil 2.022,- din, v letošnjem oktobru pa 2.342,- din, pa vidimo, da so nam plače porasle le za 16 %, tako se ta večna tekma cen in osebnih dohodkov nadaljuje. V tej tekmi so vedno najbolj prizadete tiste kategorije zaposlenih, ki imajo nizke osebne dohodke. Zato si sindikati prizadevajo doseči, da se tem kategorijam zagotovijo takšni osebni dohodki, ki bodo omogočali kritje izdatkov in v takšni meri, ki zagotavlja dostojno življenje.

Tudi naši zadnji popravki pravilnika so skušali to načelo upoštevati. V sedanjem našem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov ima najnižji osebni dohodek snažilka, za katero je določeno od 115 - 140 točk. Če je npr. delo snažilke ocenjeno s polovico razpona, to je 127 točkami, znaša mesečni OD za 182 ur po sedanjih poprečni letni vrednosti točke približno 1.435,- din. Težko trdim, ali je ta najnižji osebni dohodek primeren ali ne, ker nimam podatkov o znesku tistih življenjskih stroškov, ki so nujni za dostojno življenje. Ko smo že povedali znesek najnižjih osebnih dohodkov, mislim, da ne bi bilo pošteno, če ne bi govorili tudi o najvišjih osebnih dohodkih. Kot je znano, imajo najvišje postavke vodilni delavci, kot so direktor, šefi obratov in sektorjev. Osebni dohodki teh

delavcev se gibljejo z upoštevanjem poprečne letne vrednosti točke od 4.160,- do 5.900,- dinarjev. Ti zneski izgledajo na prvi pogled visoki. Če pa pogledamo zasluzke nekaterih delavcev v proizvodnji, vidimo, da OD okrog 4.000,- din ni tako redek, res pa je, da je za mesečni zaslužek 4.000,- din v proizvodnji potrebno napraviti več ur.

Pogled v plačilno listo za mesec oktober nam kaže dokaj različne zneske osebnih dohodkov. Ti zneski do odraz različnih dejavnikov, kot so: število točk, doseženi delovni učinki in pa čas, prebit na delu. Ker je bil mesec oktober proizvodno izredno aktiven, so temu primerno visoki tudi osebni dohodki. Če hočemo osebne dohodke iz plačilne liste za mesec oktober primerjati z osebnimi dohodki in dohodki navedenimi v prejšnjih stvkih, za pretekle mesece, moramo te osebne dohodke povečati za 9 %. Vrednost točke smo namreč dvignili od din 0.057 na din 0.062.

Po slučajnem izboru delavcev iz plačilne liste so nekateri delavci prejeli sledeče osebne dohodke:

gradbeni delavec - vrtalec din 3.176,- za 276 ur dela in 676,- din terenskega dodatka,  
gradbeni delavec din 1.703,- za 158 ur dela in 260,- din terenskega dodatka,  
gradbeni delavec - miner din 3.999,- za 268 ur dela in 456,- din terenskega dodatka,  
gozdni delavec - sekač, sezonec na GO-Boh. Bistrica din 2.467,- za 243 ur dela in 572,- din te-

renskega dodatka,  
gozdni delavec - traktorist din 2.646,- za 200 ur dela in 520,- din terenskega dodatka,  
šofer kamiona din 4.164,- za 239 ur dela in 598,- din terenskega dodatka, itd.

Samo naštevaje zneskov in ur ne pove dosti in je bolj ilustrativnega pomena. Nekoliko realnejšo sliko o gibanju osebnih dohodkov lahko dobimo iz tabele o poprečnih osebnih dohodkih za obdobje desetih mesecev tega leta.

Da lahko osebne dohodke primerjamo, so vsi zneski preračunani na poprečni mesečni delovni čas: tj. 182 ur. Zneski pa so sledeči:

### Delavci v proizvodnji

GO-Boh. Bistrica	din 2.100,-
GO-Pokljuka	" 2.196,-
GO-Jesenice	" 2.009,-
GO-Radovljica	" 2.102,-
Transportni obrat-Gorje	" 2.708,-
Gozdno gradbeni obrat	" 2.120,-
<b>Poprečje</b>	<b>din 2.180,-</b>

### Vsi zaposleni skupaj

GO-Boh. Bistrica	din 2.188,-
GO-Pokljuka	" 2.255,-
GO-Jesenice	" 2.208,-
GO-Radovljica	" 2.428,-
Transportni obrat-Gorje	" 2.619,-
Gozdno gradbeni obrat	" 2.240,-
Uprava podjetja	" 3.168,-
<b>Poprečje</b>	<b>din 2.342,-</b>

Kot nam pogled v plačilno listo ne pokaže takoj jasne slike o višini osebnih dohodkov v podjetju, tako tudi predložene tabele ne moremo komentirati brez dodatnih analiz. Zlasti



druga tabela, ki nam kaže poprečne zasluge vseh zaposlenih v obratu, bi zahtevala precej analiz, da bi odkrili vzroke razlik med obrati.

V okviru tega članka lahko zapišemo le, da na poprečne OD močno vpliva kvalifikacijska struktura zaposlenih in različno doseganje delovnih učinkov v neposredni proizvodnji. O doseganju učinkov je izdelana posebna analiza, ki daje gradivo za nov članek. Upam, da bo tudi o tem kdaj tekla beseda.

Osebnih dohodki so v mejah, ki jih določa samoupravni sporazum. Višina poprečnih osebnih dohodkov, gledana v občinskem merilu, je zadovoljiva, saj ima od proizvodnih podjetij višje osebne dohodke le UKO - umetno kovaška obrt Kropa, vsa ostala industrijska podjetja v občini imajo nižje poprečne osebne dohodke. LIP Bled ima npr. 2.115,- din poprečnih osebnih dohodkov. Ker pa pretežni del podjetij v občini dosega poprečne osebne dohodke okrog 2.000,- dinarjev, menim, da je mesto med najvišjimi osebnimi dohodki za GG Bled primerno, saj je težavnost dela v gozdu bistveno drugačna kot težavnost dela v industrijskih podjetjih.

dipl. oek. Boris Ahac.

## KAKO IN ZAKAJ ?

Življenje je sestavljeno iz zadovoljevanja potreb. Z razvojem in spremembami načina življenja so postale te tako raznovrstne in številne, da rabimo sedaj za zadovoljevanje potreb že zelo veliko dobrin (materialnih in nematerialnih). Narava, ki je včasih s svojimi sadovi zadovoljevala osnovne potrebe, ne zadovoljuje več naših želja. Zato ljudje izdelujejo dobrine v proizvodnih procesih. Tisto, kar rabimo, mora nekdo narediti.

Vsklajevanje pridobivanja in izdelave dobrin s potrebami je danes med osnovnimi nalogami našega delovanja in zahteva veliko mero načrtnosti, smiselnosti in znanja. Zaradi neskladij med potrebami in dobrinami, ki so na razpolago ali jih z današnjim znanjem in tehnologijo lahko naredimo, je človeška družba morala pričeti načrtovati po vsem svetu, družba s socialističnimi družbenimi odnosi (družbena lastnina nad proizvodjalnimi sredstvi) pa še toliko bolj. Tako danes načrtujejo deli sveta, skupine držav, gospodarstva posameznih držav in končno gospodarske organizacije in njihovi sestavni deli.

Spoznati in pravilno oceniti potrebe je osnovna težava pri določanju posameznih proizvodnih

procesov. Ti v posameznih gospodarskih organizacijah dajo na koncu dobrine za neko vrsto potreb. Rezultat razmišljanja o načinu, ki bi najbolj ustrežal proizvodnji in dal zaželjen učinek, nas privede do predvidevanj, ki jih že lahko imenujemo načrtovanje (planiranje). Načrtovanje je predvideni potek dela, ki vodi stvari k določenim ciljem in o katerem menimo, da je najboljše.

Dober načrt je tisti, ki predvideva smiselno in uspešno delovanje. Gospodarsko življenje je sestavljeno tako, da je nemogoče izmeriti in predvideti vse možnosti, kako bo dogajanje potekalo.

Pri načrtovanju dela delovne skupnosti je skupen načrt sestavljen iz načrtov proizvodnje, prodaje izdelkov, nabave in porabe surovin, načrta potrebne delovne sile in načrta potrebnih sredstev za opravljanje proizvodnje. Vsi ti morajo biti medsebojno vsklajeni.

Količine, ki sestavljajo te načrte, prikazane vrednostno, sestavljajo finančni načrt, ki se običajno dela za eno leto vnaprej, lahko pa za krajši ali daljši čas. Iz finančnega načrta se sestavijo predkalkulacije. Te služijo za izdelavo dela obračuna in so osnova, s katero pri pregledu in merjenju primerjamo dejanske stroške in porabo. Vzporejanje predračunskih in obračunskih vrednosti pa pokaže pravilnost ali nepravilnost predvidevanj v predračunu.

Izkušnje in prikazi preteklih let služijo za izboljšave pri načrtovanju vnaprej. Za izdelavo finančnega načrta uporabljamo podatke iz obračuna preteklih





let, iz knjigovodskih pregledov, statistik, raznih tehničnih pregledov in podobno. Pri dobro premišljenem načrtu ali izdelanem predračunu moramo delovati v mejah, ki jih določa načrt ali plan. Seveda pa lahko služi predračunu za orientacijo in pravilne odločitve le, če je poleg omenjenih lastnosti narejen v pravem času. Pravočasna priprava proizvodnega načrta in načrta vlaganj je odločujoča pri izdelavi finančnega načrta (predračuna) in obračuna. Naj nas ne preseneča, če slišimo, da v kakšni tovarni načrtujejo nabavo surovin in izdelujejo osnutke novih izdelkov že, ko je proizvodnja tekočega obdobja na višku. Primerna evidenca o delu v mejah proizvodnega in finančnega načrta, ki jo v pravem času dobe v roke organi upravljanja, je pogoj, da pravočasno in primerljivo vplivamo na delo v preostalem času, za katerega so načrti narejeni.

Dobro načrtovanje se lahko odraža v delu vse delovne organizacije od proizvodnje do strokovnih služb. Vsklajenost med načrtovalci in izvajalci in njihovo prizadevanje vodita k realizaciji izdelanih načrtov.

Neposredni proizvajalec v samoupravni družbi pride do podatkov iz predračunov in načrtov. Zaradi odločitev, ki jih pri svojem samoupravnem delu sprejema, mora razumeti pomen načrtovanja in vsebine načrtov, ter posledice izvajanja. To zahteva solidno in pravočasno izdelavo le-teh.

V današnjem času je načrtovanje na vseh ravneh človeškega udejstvovanja nujno. Zaradi obsežne delitve dela in specializacije posameznih področij moramo vskladiti delo v panogi, med panogami in deli gospodarstva, ki so vsak po svoje del narodnega gospodarstva.

dípl. ing. Veber Ivan

## GOZDNI OBRAT BOHINJSKA BISTRICA V LETU

### 1973

Skušal bom na kratko opisati značilnosti in uspehe ter težave gozdne proizvodnje na Gozdnem obratu Bohinjska Bistrica v preteklih enajstih mesecih. Začel bom s posekom in nadaljeval v smeri oddaje.

Plan poseka je znašal 39.000 m<sup>3</sup> iglavcev, 7.700 m<sup>3</sup> listavcev in 1.500 m<sup>3</sup> lat. Podatki so neto. Plan je izvršen. Posekali smo večji del tras projektiranih cest, ki naj bi jih gradili po planu leta 1974. Pri poseku iglavcev ugotavljamo, da nismo dovolj napredovali v tehnologiji daljših sortimentov, nekaj po lastni krivdi, nekaj zaradi slabših pogojev, kot smo jih predvidevali. Tako so v enem primeru bile prepozno zgrajene vlake, drugod je bil problem skladiščenja lesa ob cesti. Nekje nam je "ušlo", predvsem slučajni pripadki, ker zanje nismo delali sečno - spravljenih načrtov. Pri poseku listavcev smo zelo napredovali. Od planiranih 1.200 m<sup>3</sup> oblovine smo izdelali 3.300 m<sup>3</sup> na račun zmanjšanja količine drv. Posledica je okoli 50

milijonov starih din večji dohodek. Lat smo naredili za tretjino več, kot je bilo planirano. Še pred nekaj leti je ta sortiment propadel kot odpadke prvih redčenj, sedaj pa krije stroške proizvodnje.

Spravilo je izpolnilo plan. Traktorji goseničarji niso izpolnili obveznosti zaradi izrabljenosti, trenutno jih skoraj polovica stoji zaradi okvar. Z velikim zgibnikom bomo ta izostanek nadoknadili, čeprav je sprva izgledalo bolj kritično, ker je bil Timberjack prve tri mesece v generalnem popravilu. Zadnje tri mesece smo dobili nov Timberjack in je že nadoknadil zamujeno. Izpad je povzročila okvara na malem zgibniku Holderju, ki je bil že v začetku dela izločen iz obratovanja. Tribobenske vitle smo bolje izkoristili, kot smo planirali in v poprečju je plan narejen. Pogodbeni vozniki so spravili k cesti le 10 % plana sečnje in še to so večji del drva in late iz sestojev, kjer ni vlak za mehanizacijo.



Mi točimo gorivo, vino ali vodo?

B. Bistrica - foto GG



Plan oddaje bo izpolnjen prve dni decembra. Skupaj moramo v decembru realizirati le še 293 m<sup>3</sup>.

Precej težav nam povzročajo prevozi. Proizvodnja je do kamionske ceste vsklajena z operativnim planiranjem, kamione pa razporeja Avtopark, ki ne more narediti plana prevozov, če vsi obrati ne predložijo in vskladijo potreb. Naši kamioni po konstrukciji ne ustrezajo več novim zahtevam dela, ki naj bi nemoteno potekalo z najmanjšimi stroški na enoto proizvoda.

V zvezi s kamioni moram omeniti tudi vrвна nakladala, ki zelo podražujejo nakladanje in razvrednotijo tudi grabežna nakladala. Da ni nastopila kritična situacija, se lahko zahvalimo le izjemno lepemu vremenu, ki je omogočilo nemoten prevoz po letnih relacijah še zadnje mesece v letu, ki v Bohinju veljajo že za zimske.

Na splošno ugotavljamo, da so kapacitete celotne mehanizacije premajhne, izraba pa velika. Racionalno je delati v ugodnih razmerah, v času največjih težav pa "trgovino zapreti".

dipl. ing. Franc Remeč

## kakšni bodo normativi gozdne proizvodnje za plan podjetja 1974

Normativi posameznih opravil v gozdni proizvodnji predstavljajo količine opravljenega dela v enoti časa. Če na primer rečemo, da je normativ poseka 3,5 m<sup>3</sup>/7 ur, pomeni to, da mora delavec posekati in izdelati 3,5 m<sup>3</sup> lesa v 7 urah.

V nobeni drugi proizvodnji ni tako težko določiti vnaprej normativov za posamezno delo, kot je to prav v gozdarstvu. Z gotovostjo lahko rečemo, da je vsako drevo, ki ga posekamo, izdelano, spravljeno in prevoženo po kamionski cesti, obdelovano pod drugačnimi pogoji. Drugačna je oblika drevesa - višina, debelina, vejnatost, prehodnosti terena, drugačen je sestoj in klimatske prilike itd. Od teh pogojev so nekateri konstantni za posamezno drevo, drugi pa se sčasoma spreminjajo. Praktično je nemogoče

Plan gojenja gozdov se je z enotno dinamiko in priučenimi delavci tekoče izvrševal celo sezono in je sedaj izpolnjen.

Odkup privatnega sektorja je dosežen. Letos smo napravili prve polzkuse v podružbljeni proizvodnji od panja do oddaje. Objektivnih možnosti je več, le da imamo premalo mehanizacije za spravilo, ker planiramo le kapacitete za družbeno proizvodnjo. To pomanjkljivost bomo morali odpraviti, ker veliko gozdnih posestnikov ni sposobnih, da bi sami sekali in spravljali les. Poseben problem so strma pobočja, ki zahtevajo žični izvlek, ki ga pri manjših koncentracijah racionalno opravi le tribobenska vitla. Teh strojev potrebujemo več.

Investicijsko smo vlagali tudi v ceste. Zgradili smo dolgo pričakovano cesto v Brlogovec na Gorjušah, cesto na robu Jelovice v revirju Rovtarica in dva kratka odcepa na Martinčku. Privatni sektor je investiral v cesto Praprotnica - Zajamniki, ki se dela v etapah in se bo nadaljevala po južnem robu Poključke. Omeniti moram, da je tik pred vselitvijo nova upravna

stavba za naš obrat, ki bo kot zadnji dobil sodobne delovne pogoje tudi v pisarnah. Grad, v katerem so sedanji upravni prostori obrata, bomo predelali v delavski center in tako dosegli že večletne želje, da gozdnemu delavcu omogočimo normalno življenje v naselju, z organiziranim prevozom na delo pa izboljšamo delovno disciplino.

Na koncu moram podčrtati, da je ugodna dinamika izvrševanja plana plod načrtovanja dela. Za vsa proizvodnja družbenega sektorja smo izdelali tedenski operativni plan in vskladili proizvodne kapacitete. Za redna sečišča smo izdelali sečno - spravilne in gojitvene načrte, ter obeležili na terenu spravilne poti. Pri gradnji vlak smo dokaj dobro sodelovali z Gozdno gradbenim obratom, ki je dosegel v našem obratu lepe uspehe pri strojni gradnji vlak. Ugotavljamo, da je naše planiranje še premalo točno, ker ne uporabljamo še sodobnih metod in sredstev. Na tem področju veliko pričakujemo od našega lastnega računalniškega centra in novega terminala.

ceste.

Tako ugotavljanje pogojev, na osnovi katerih se lahko določijo normativi dela s pomočjo izračunanih tablic, pa zahteva dosti časa in dela izkušenih strokovnjakov - operativcev. Za sestavo plana podjetja moramo te podatke imeti že proti koncu predhodnega leta. Sedaj še nismo sposobni tako točne podatke pravočasno ugotoviti, saj to zahteva spremembo organizacije našega operativnega kadra. Tako delo predstavlja del operativne priprave dela v gozdni proizvod-



nji, katera se skupaj s tehnološko delo prav sedaj uvaja. Kot primer je izdelana operativna priprava z vsemi gojitvenimi in sečno spravnimi načrti, v revirju Martinček na GO Boh, Bistrica in na GO Radovljica. Temu zgledu bodo morali slediti tudi ostali revirji in gozdni obrati.

Kako pa je delo za določanje planskih normativov potekalo do sedaj? Vsako leto smo bolj ali manj na osnovi dosedanjih izkušenj ocenjevali normative, seveda vedno s težnjo, da bi bili ti čimbolj ohlapni in ugodnejši za operativca - izvajalca del.

Smatram, da smo danes že tako daleč z analizami in tehnološkimi dognanji, da je možno normative postavljati dokaj realno in brez neutemeljenih tendenc v katerokoli smer. Naš cilj naj bo, da bomo operativno pripravo dela organizirali po opisanem zgledu. Kako pa letos oziroma za leto 1974?

V sektorju za plan in ekonomiko že 10 let spremljajo podatke o normativih del v gozdni proizvodnji in to planske, oddane in dosežene. Za obdobje 5 let so bili izračunani normativi za vse faze dela, in določena so bila poprečja. Upoštevali smo ugotovljene trende in nelogična odstopanja pri prekoračevanju doseženih normativov. Moram reči, da nam je taka obdelava podatkov pokazala določene zakonitosti. Lahko smo iz njih tudi črtali posamezne večje dogodke, ki so vplivali na proizvodnjo. Na osnovi tega je služba predlagala normative za delo v letu 1974, ki so bili z malenkostnimi popravki sprejeti na proizvodni konferenci dne 26.11. 1973. Upam, da nam je pri tem uspelo določiti vsem gozdnim obratom enako izhodišče za delo v letu 1974, v tem pa je tudi bistvo problema.

Normativi za plan 1974 so sledeči:

<u>Posek iglavcev</u>	v m <sup>3</sup> /7ur
GO-B, Bistrica	3,80
GO-Pokljuka	3,60
GO-Jesenice	2,60
GO-Radovljica	2,60

#### Posek listavcev - tehnični les

GO-B, Bistrica	6,00
GO-Pokljuka	6,00
GO-Jesenice	6,00
GO-Radovljica	6,00

#### Posek listavcev - drva

GO-B, Bistrica	2,30
GO-Pokljuka	2,30
GO-Jesenice	2,10
GO-Radovljica	2,10

#### Ročno spravilo

GO-B, Bistrica	8,00
GO-Pokljuka	8,00
GO-Jesenice	6,00
GO-Radovljica	7,00

#### Traktorji - goseničarji

GO-B, Bistrica	15,50
GO-Pokljuka	18,00
GO-Jesenice	12,50
GO-Radovljica	12,50

#### Žični žerjav

GO-B, Bistrica	28,00
GO-Pokljuka	28,00
GO-Jesenice	24,00
GO-Radovljica	-

#### Motorni vitelj 3 BV

GO-B, Bistrica	22,50
GO-Pokljuka	22,50
GO-Jesenice	22,50
GO-Radovljica	22,50

#### Konjska vprega

GO-B, Bistrica	4,40
GO-Pokljuka	4,40

#### Posek lat

GO-B, Bistrica	1,40
GO-Pokljuka	1,40

#### Drzanje lat

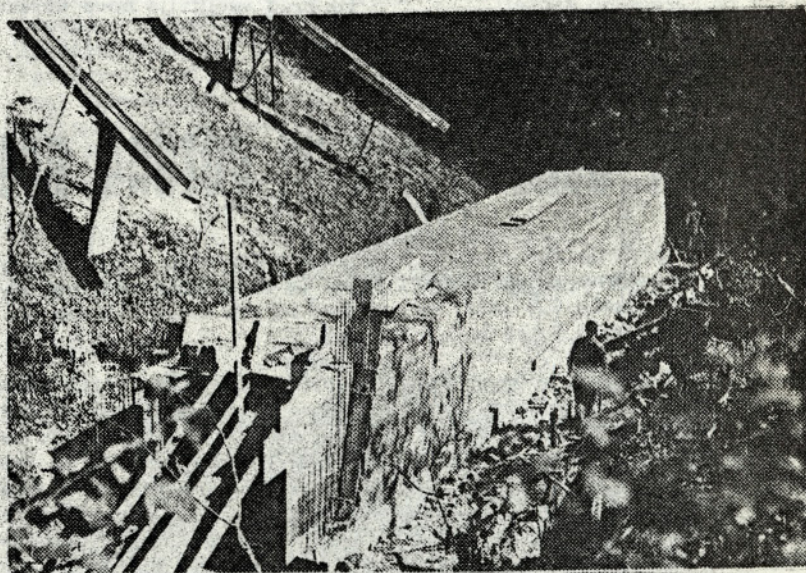
- strojno	13,00
- ročno	1,40

#### Nakladanje kamionov ur za 1m<sup>3</sup>

GO-B, Bistrica	0,24
GO-Pokljuka	0,22
GO-Jesenice	0,40
GO-Radovljica	0,30

#### Manipulacija

GO-B, Bistrica	0,14
GO-Pokljuka	0,11
GO-Jesenice	0,03
GO-Radovljica	0,03



Zahtevna premostitev grape na cesti Petelinjek  
foto GG



dipl.ing. Andrej Klinar

## Spravilo z zgibnimi traktorji "TIMBERJACK" v GG Bled

Že vrsto let ugotavljamo, da je spravilo s traktorji - goseničarji, posebno pri nakladanju in razkladanju tovora, naporno. Zaradi tega uvajamo takšne stroje, ki zmanjšujejo obseg težkega fizičnega dela. Smatramo, da so prav zgibni traktorji v precejšnji meri prispevali k tehnološkim spremembam v gozdni proizvodnji. Posebno pomembo je tudi dejstvo, da delajo uspešno le tam, kjer predhodno naredimo temeljito pripravo dela.

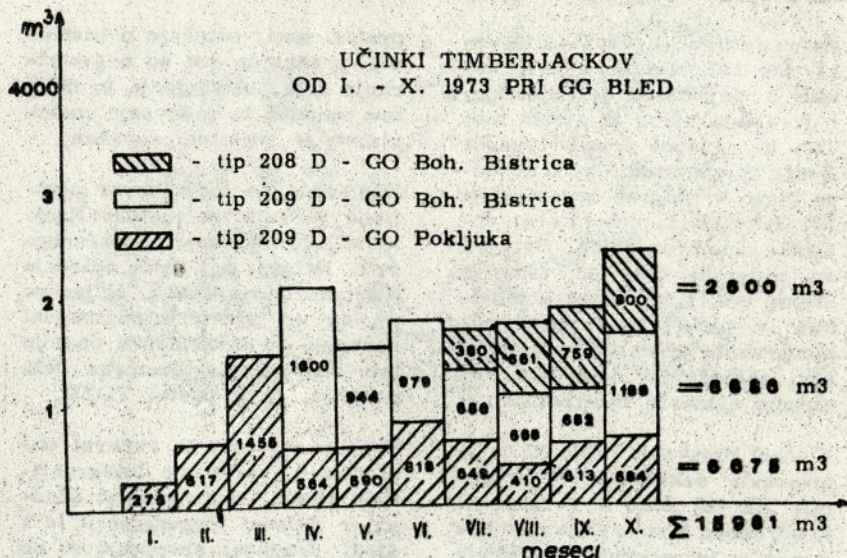
Z nabavo zgibnikov v določeni meri kupujemo tudi tehnologijo, ki je pogoj za ekonomičnost stroja. V prvih letih obratovanja timberjackov nismo imeli izdelanega sistema priprave dela in so bili tako učinki kot škoda, ki so jih povzročili, nesprejemljivi za kvalitetno proizvodnjo. V nekaj letih smo organizacijo in pripravo dela toliko izpopolnili, da je veliki zgibnik konkurenčen vsem ostalim spravnim napravam ob minimalnih škodah v sestoji.

Proizvodno leto še ni končano in zato prikazujemo učinke zgibnikov za obdobje od januarja do oktobra 1973. Gozdno gospodarstvo Bled ima 3 "Timberjake" in sicer 2 tipa 209 D in 1 tip 208 D, ki je pričel obratovati 11. 7. 1973.

Predhodno si oglejmo tudi količine sortimentov, ki so bile spravljene s "Timberjacki" v GG Bled:

- 1971 - 5.560 m<sup>3</sup>
- 1972 - 7.877 m<sup>3</sup>
- 1973 - 15.961 m<sup>3</sup> do 1. 11. 73

Menimo, da bi pri ugodnih vremenskih prilikah letos lahko dosegli 20.000 m<sup>3</sup>, kar je svojevrsten uspeh. Dolžinski les pa ne poceni samo spravila, ampak tudi prevoz s kamioni do potrošnika. Kljub temu, da večino hlodovine oddamo LIP Bled, ki želi krajše sortimente, predvidevamo, da bomo v letu 1974



prevozili s kamioni 30.000 m<sup>3</sup> dolgih sortimentov. Z izgradnjo mehaniziranega skladišča pa se morajo te količine občutno povečati.

Če analiziramo tabelo vidimo, da so največji učinki v mesecu marcu in aprilu. Že dolgo časa ugotavljamo, da so najboljši učinki prav v zimskem času pri

manjši snežni odeji in ko je les v lubju. S sedanjimi učinki, ki znašajo 4,7 m<sup>3</sup>/delovno uro ali 32,9 m<sup>3</sup>/7 ur, ne moremo biti v celoti zadovoljni in jih moramo z načrtnim delom nenehno izboljševati.



Spravilo lesa - foto: GG



Franc Lakota, sekretar ZK GG Bled

## Konferenca organizacije zveze komunistov GG Bled

Komunisti so na redni konferenci dne 19. novembra razpravljali o dejavnosti organizacije, o izvajanju nalog iz pisma tov. Tita in sklepov drugih organov Zveze komunistov. Volili so nove člane v organe organizacije ZK GG Bled in delegate za občinsko konferenco ZK. Sprejeli so program dela, ki usmerja idejno politične naloge komunistov v nadaljnjem razvoju samoupravnih socialističnih odnosov, začrtanih v novi ustavi oziroma ustavnih spremembah.

V oceni dejavnosti ZK, ki jo je pripravil sekretariat organizacije ZK GG Bled in v razpravi je odražena široka aktivnost komunistov in uspešnost političnih akcij na vseh področjih. Z jasno opredeljenimi cilji in vztrajnim prizadevanjem v akcijah, v katerih so sodelovale vse napredne sile, smo začeli odločen boj proti omahovanju in nasprotovanju v procesu rušenja preživelih odnosov in premagovanju ovir za kvalitetne spremembe v samoupravnem razvoju. Odločno so izrečene zahteve za neposredno odločanje delavcev in za večjo udeležbo proizvajalcev v organih samoupravljanja. Bistveno za pravo neposredno upravljanje delavcev pa je, da so ljudje o vsem, kar je za odločanje potrebno, dobro informirani. Potem ne bo mogoče demagoško prepričevati, ko bo šlo za odločanje o interesih delavskega razreda. Neinformiranost v delovni organizaciji ustvarja nezaupanje in nezainteresiranost za reševanje skupnih problemov, odgovornost pa se prenaša na samoupravne organe.

Temeljne organizacije združenega dela so osnova za uveljavljanje neposrednega upravljanja. Poskusi, da se ne bi spremenilo nič, kar bi lahko vplivalo na delitev moči pri odločanju, so izraz teženj vzdrževati skupni lastniške odnose in dušiti pravice delavcev, da sami, soočeni s položajem in možnimi

posledicami, odločajo o bistvenih vprašanjih, kot so organiziranje dela, ustvarjanje in delitev dohodka in reševanje materialnih in socialnih vprašanj.

Konferenca je podprla vsa pozitivna gibanja za ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela. Delavci naj sami odločajo o ustanavljanju TOZD. Nujno pa je, da so podrobno seznanjeni s pogoji in možnostmi obstoja ter razvoja posameznega dela podjetja, ki je postal TOZD.

V razpravi smo že večkrat obravnavali vprašanje integracijskih gibanj. Samoupravni odnosi v delovni organizaciji in v širši družbeni skupnosti se ne morejo ustrezno razvijati, če so organizacije združenega dela, te osnovne gospodarske in družbeno politične celice zaprte vase in povezane le toliko, kolikor je najmanj nujno. Za stabilizacijo gospodarstva je potrebno mnogo tesnejše sodelovanje organizacij združenega dela, ki so v procesu delitve dela od pridobivanja surovine do prodaje proizvodov medseboj povezane.

Doslej še nismo proučili tez o vidikih integracijskih gibanj v gospodarstvu Slovenije niti konkretnih predlogov za tesnejše sodelovanje z lesno industrijskim podjetjem Bled. Konferenca je odločno podprla potrebo po tesnejšem sodelovanju z LIP Bled. Potrebno pa je podrobno analizirati tudi pogoje in možnosti združevanja, ki je nakazan v vidikih integracijskih procesov v gozdarstvu Slovenije.

Za uveljavljanje pravih samoupravnih odnosov bo potrebno tudi ustrezno organiziranje dela. Z organizacijo dela so določene vezi med delavci v združenem delu, pristojnosti posameznikov in odgovornost. V organizacijo dela morajo biti vključene tiste vrvine, ki bodo vzbujale delovno zavest, sproščale iniciativo delavcev in osvobajale delo. To

je sicer dolg proces, ki pa ga moramo takoj začeti.

Komunisti so se na konferenci jasno opredelili za odpravljanje neupravičenih socialnih razlik. Zato je nujno vskladiti kadrovske, stanovanjske politiko, sistem delitve osebnih dohodkov in izobraževanje s samoupravnimi sporazumi in s pismom IB in tovariša Tita. Na konferenci sta bila sprejeta v Zvezo komunistov tovariša Jože Urbanc in Ludvik Rekelj ml. S tem se je število povečalo na 44 članov. Struktura članstva še ni zadovoljiva. Premalo je komunistov iz neposredne proizvodnje.

Za realiziranje sprejetih stališč in z namenom, da bo ZK načrtno vodila idejno politične akcije, je konferenca sprejela program dela:

- Izpopolniti je treba obveščanje vseh članov kolektiva predvsem v zvezi z neposrednim odločanjem in usklajitvi dejavnosti komunistov v posameznih enotah delovne organizacije.
- Po izpolnitvi ustavnih amandmajev v zvezi s TOZD v podjetju je treba na osnovi naročenih in že predloženih študij proučiti tudi možnosti o sodelovanju s širšim slovenskim gozdarstvom in tudi z LIP Bled.
- Usposabljanje je treba mlade proizvajalce za delo v sindikatu in jih tako pripravljati za vstop v Zvezo komunistov.
- Potrebno se je bolj angažirati za sprejem neposrednih proizvajalcev v Zvezo komunistov.
- Povečati je treba aktivnost članov, posebno tistih, ki so bili dosedaj premalo aktivni.
- Proučiti je treba tiste probleme v delovni organizaciji, ki vplivajo na politično vzdušje in ki škodijo delovnim od-



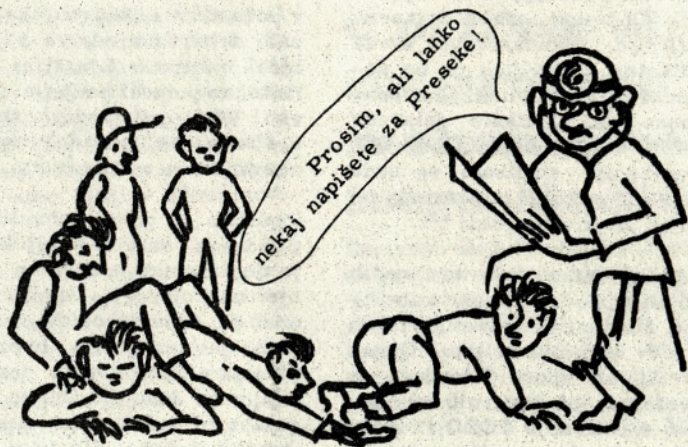
nosom in samoupravnemu razvoju.

- Takoj po novem konstituiranju podjetja se bodo člani zavzeli za ustanovitev organov delavske kontrole.

- Člani se obvezujejo, da se bodo polnoštevilno udeleževali akcij marksističnega izobraževanja.

Če bomo hoteli program uspešno izvesti, se bomo morali komunisti vztrajno in odločno angažirati v sodelovanju s sindikalnimi organizacijami in vsemi naprednimi silami ter s proizvodnimi delavci, tehniki in inženirji, kajti med vsemi obstaja nerazdružljiva sila povezovanja in odvisnosti v združenem delu in družbenih odnosih.

Milena Čelik, tajnik KOOS GG Bled



## Sindikalna dejavnost v letu 1973

Če se ozremo nazaj v leto 1973, ko se že skoraj poslavljamo od njega in pogledamo naprej v bodočnost, lahko zaključimo, seveda če smo samokritični, da smo delali, a naredili premalo, da nas čaka vse polno nalog. Vedno lahko rečemo, da smo premalo delavni. To je namreč naše življenje, ki terja od nas nove in nove delovne naloge.

Že nekaj let povezuje naše osnovne organizacije Koordinacijski odbor OOS, ki ga sestavljajo predsedniki in tajniki osnovnih organizacij sindikata. Ta odbor se občasno sestaja, povezuje izvršne odbore osn. org. sindikata po obratih in rešuje nekatera skupna vprašanja. V Republiškem odboru sindikata industrije in rudarstva, pa tudi v zveznem odboru, ga zastopa predsednik tov. Vertelj Janez, revirni gozdar iz Gozdnega obrata Radovljica. Moram pa reči, da smo vsi preveč zaposleni na delovnih mestih in doma, ali pa smo premalo aktivni, da bi delovali v sindikatu tako, kot to zahteva od nas današnja družba, samoupravni sistem, naša

nova ustava, odnosno, kot želimo to mi sami.

Kot vsi vemo, naš delovni kolektiv, oziroma za to izvoljena komisija vztrajno delajo na ustanovitvi TOZD in sprejetju samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v organizacijo združenega dela. Tudi sindikalni delavci spremljamo delo te komisije in ji zaupamo, da bo svojo nalogo temeljito opravila. Naloga sindikata kot družbeno politične organizacije vseh delavcev organizacije združenega dela pa je, da brezkompromisno v praksi izpelje načela samoupravljanja, začrtana v naši novi ustavi. Zaradi tega si moramo vsi prizadevati, da se seznanimo z načeli nove ustave. Le tako bomo lahko aktivno sodelovali v razpravah o ustanavljanju TOZD in kasneje v samoupravljanju pri nas.

Nova ustava je prinesla revolucionarne spremembe tudi na področju sindikalne organiziranosti.

V TOZD bomo imeli osnovno organizacijo sindikata. Vodil jo

bo izvršni odbor OOS. Nadzorni odbor bo opravljal funkcijo kot do sedaj. V OOS pa bodo delovale sindikalne skupine in aktiv mladih delavcev. V aktiv mladih delavcev bodo vključeni vsi delavci, stari do 27 let. Ta aktiv bo povezan z mladinsko organizacijo v občini. Sindikalne skupine se bodo organizirale v OOS tam, kjer so člani prostorsko ločeni. Te skupine vodijo delegati - poverjeniki. Izvršni odbor OOS bo deloval po delegatskem načelu, zato bodo v njem zajete vse strukture zaposlenih delavcev. V organizaciji združenega dela, kjer je več TOZD in torej tudi več osnovnih organizacij sindikata, je potrebno ustanoviti konferenco osnovnih organizacij sindikata po delegatskem sistemu. Konferenco bo vodil izvršni odbor konference. V konferenco bo vključen tudi aktiv mladih delavcev. V metode delovanja OOS bomo uvedli načela neposrednosti, načrtnosti, javnosti, odgovornosti in konkretnosti.

V okviru občine se bomo organizirali skupaj z lesno-predelo-



valno industrijo v Občinsko sindikalno konferenco delavcev lesno predelovalne industrije in gozdarstva. Vse sindikalne konference s področja industrije bo vodil Občinski odbor delavcev industrije. Občinski svet zveze sindikatov Radovljica pa bo povezoval in vodil sindikalne konference in sindikate delavcev vseh vrst dejavnosti. Osnovne organizacije sindikata se bodo po istih načelih povezovali po regijah in v republiki.

Če pregledamo delavnost naših OOS in njih delo, lahko zabeležimo živahno aktivnost izvršnih odborov v minulem letu. Organizirali so zbere delavcev, na katerih so obravnavali vprašanja o formiranju TOZD in ocenov delavcev ter predloge delavcev za spremembo izhodiščnih osnov o nagrajevanju v Pravilniku osebnih dohodkov. Tolmačenje nove ustave pa je bilo or-

ganizirano na upravi podjetja za celotno organizacijo združenega dela.

Za 8. marec, dan žena so OOS obdarile zaposlene žene, ali pa v počastitev tega praznika nakazale denarna sredstva za onkološki inštitut v Ljubljani. Poleg finančne pomoči podjetja so tudi vse OOS prispevale finančna sredstva za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu.

Posebno je treba pohvaliti OOS Gozdnega obrata Pokljuka, ker je organizirala tovariško srečanje upokojenecv, devetim članom je zaradi socialno šibkega položaja omogočila brezplačno bivanje v Počitniškem domu Piran, tov. Josu Boriču je pomagala z brezobrestnim posojilom v višini 2.500,- din in v oktobru finančno pomagala šestim članom obrata pri nakupu ozimnice v višini 1.600,- din. Pri teh humanih finančnih akcijah je

sodeloval tudi Občinski sindikalni svet. Za vse člane pa je organizirala piknik v Krmi, kate-rega se je udeležilo 90 % zaposlenih.

Tudi v drugih OOS so pozorni do svojih članov in jim pomagajo v okviru možnosti. Gozdnemu obratu Boh, Bistrica je uspelo organizirati izlet v Avstrijo in Goriška Brda, Gozdno gradbenemu obratu in Upravi podjetja v Prekmurje, GO Jesenice pa si je ogledal Dolenjsko.

Gozdni obrat Radovljica in Transportni obrat sta to obliko zblizevanja in spoznavanja med sodelavci preložila na prihodnje leto.

Ko končujem to skromno poročilo, želim v imenu sindikata in v svojem imenu, vsem sodelavcem v letu 1974 mnogo delovnih uspehov, aktivnosti v družbeno političnem delu in osebne sreče!

Franc Lakota

## Predstavniki občine Teslić in občine Sanski most so obiskali naše delavce

V našem delovnem kolektivu je 126 delavcev iz občine Teslić in občine Sanski Most. 64 je stalnih delavcev, 62 pa jih prihaja sezonsko na delo. Ker je skoraj polovico naših delavcev iz drugih občin, smo povabili predstavnike teh občin, da nas obiščejo, da se srečajo s svojimi občani pri nas na deloviščih in da spoznajo delovne ter življenjske pogoje, v katerih njihovi občani živijo.

Iz občine Teslić so prišli predsednik skupščine občine, Galijašević Rasin, dipl. oec., predsednik sindikalnega sveta Hadžialić Zijad in inšpektor dela Paurević Marko.

Iz občine Sanski Most so se vabilu odzvali predsednik skupščine občine Hadžimedović Mehmed, dipl. oec., načelnik za gošpodarstvo Jakupović Tehvid, dipl. oec. in sekretar občinskega sindikalnega sveta Pristalo Stevo.

Na razgovor z gosti smo dne 20. novembra zvečer povabili tudi predstavnike občine Radovljica in občine Jesenice. Ob zaključku razgovorov so udeleženci ugotovili, da so takšni stiki koristni, saj je potrebno tesneje sodelovati pri reševanju

problemov delavcev, ki živijo ločeno od družin in daleč od rodnega kraja. Pomembna pa so taka srečanja tudi za krepitev bratstva in enotnosti med narodi, ki so usodno povezani v jugoslovanski socialistični skupnosti.

Naslednji dan so gostje iz Teslića in Sanskega Mosta obiskali delavce na nekaterih deloviščih na Pokljuki. Zaradi kratko odmerjenega časa niso mogli obiskati vseh delavcev, ki so na delu po raztresenih deloviščih celotnega območja GG Bled. Zato smo iz gozdnih delovišč povabili nekatere delavce na sestanek, ki je bil dne 21. novembra popoldne na Mrzlem Studencu.

Sestanek je potekal v prijetnem

in odkritosrčnem vzdušju. Tovariš Dušan Cvijić, Rade Panić, Petar Marić in še nekateri so nakazali vsa pomembna vprašanja, ki jih bo še treba reševati, izrekli pa so tudi priznanje celotnemu kolektivu in vodstvu za uspešna prizadevanja pri urejanju delavskih bivališč, družbene prehrane, prevoza na delo in pri odpravljanju težkih delovnih pogojev.

Goste smo seznanili s tem, da še nismo uspeli po vseh revirjih urediti stanovanja in organizirati prevoze na delo tako, kot je to urejeno v GO Pokljuka in tudi že v GO Jesenice. Na Rovtarici je sicer dobro urejen center, toda centralne kurjave v stanovanjih ni in so ponekod zaradi objektivnih težav ta še skromno urejena. Dokončno tudi še ni rešen problem hoje na delo.

Med obravnavanimi vprašanji so zahtevnejša zlasti sledeča:

- kako izpolniti sistem obve-



ščanja, ki danes ne ustreza. V bodoče, ko bo več neposrednega odločanja, pa bodo delavci morali biti še mnogo bolj seznanjeni z važnimi zahtevami;

- kreditiranje individualne gradnje hiš izven območja GG Bled je sedaj še zelo omejeno, stanovanjske probleme delavcev, ki živijo izven območja, pa je dokaj težko reševati brez pomoči podjetja;
- les za gradnjo hiš skoraj ni mogoče dobiti pri drugih podjetjih, GG Bled pa za gradnjo hiš izven območja ne prodaja lesa;
- ustrezno bo treba urediti obiske družinam za delavce iz oddaljenih krajev in sicer tako, kot je že vpeljano, da bodo delavci večkrat lahko obiskali družine, toda s skupnim potovanjem z avtobusom, ker bi tako porabili manj časa za potovanje in se pravočasno spet vračali na delo;
- prevoz na delo je dobro organiziran na Pokljuki, potrebno bi ga bilo tako organizirati tudi v drugih obratih;
- za delavce, ki ostanejo v prostih dneh v bivališčih na Jelovici in Pokljuki in morda

še kje drugje, naj bi organizirali več kulturnega in družabnega ter športnega udejstvovanja;

- sindikalna organizacija naj bi razširila dejavnost tako, da bodo vsi njeni člani lahko bolj aktivno delovali tako na področju samoupravljanja kot tudi glede poglobljanja tovarištva, solidarnosti in enakopravnosti med člani v združenem delu.

Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da bodo nakazano problematiko proučili delavski sveti v obratih in rešili, kar je v njihovi moči. Druge probleme, ki jih v okviru GG Bled ne bi mogli uspešno rešiti, naj bi reševali skupaj s pristojnimi organi občinskih skupščin tistih občin, v katerih ti delavci stalno bivajo.

Ob zaključku obiska smo se z gosti domenili, da bomo v bodoče tesneje sodelovali pri reševanju vprašanj v obojestransko korist in v duhu poglobljanja dobrih odnosov med delavci raznih narodnosti v združenem delu.

Vsem, ki so sodelovali v razgovorih s predstavniki občin Teslić in Sanski Most se iskreno zahvaljujemo.

Franc Remec, dipl.ing.

## Informacija o pripravah na gradnjo mehaniziranega skladišča

Že drugo leto potekajo priprave za gradnjo mehaniziranega skladišča. Mnogo je bilo razmišljanja, razprav in polemik o tem, kje in koliko skladišč naj bo zgrajenih. V pripravah in financiranju sodelujemo z Lesno industrijo Bled v razmerju 50:50. Če bi upoštevali le stališča gozdarjev, bi se odločili za eno območno skladišče. Lesna industrija pa na tako revolucionarno spremembo še ni pripravljena. Stopnja razvoja LIP je taka, da sta na blejskem gozdno gospodarskem območju še vedno dve bazenski žagi in sicer v Bohinjski Bistrici in Rečici. Dejstvo, da mora biti poleg mehaniziranega skladišča tudi žaga, je privedlo do odločitve, da zgradimo dve mehanizirani skladišči s kapacitetami po 50.000 m<sup>3</sup>. Prvo bo v Boh. Bistrici, graditi bomo pričeli spomladi 1974 in bo končano jeseni istega leta, drugo bo na Rečici in bo končano v letu 1975. Izvedba in stopnja amortizacije bo ustrezala predvideni letni kapaciteti in ekonomskim izračunom.

Za mehanizirano skladišče v Boh. Bistrici pospešeno pripravljamo projekte. Takšno gradnjo je DS že odobril. Trenutno se odločamo o obsegu izvedbe, se dogovarjamo z inozemskim dobaviteljem za opremo in stroje ter z Ljubljansko banko za odobritev dinarskih in deviznih kreditov. Vse priprave so časovno tako usmerjene, da bomo lahko v prvih mesecih prihodnjega leta pričeli z deli. Obenem razčiščujemo s partnerjem LIP Bled odnose v zvezi s sofinanciranjem in poslovanjem skladišča. Po dokončnem podpisu vseh pogodb bomo natančneje poročali.



Nov avstrijski priključek za strojno sajenje sadik  
Foto: J. Grilc





MINI mehanizirano skladišče - Foto GG

Bernard Tonejc

## KONČNO POD SVOJO STREHO

Za kolektiv Gozdnega obrata Radovljica je bil največji dogodek tega leta otvoritev pravega gozdarskega doma v Radovljici.

Od prve zahteve po lastni strehi, ki je bila zabeležena v predlogu plana investicij za leto 1960, do otvoritve je bila silno dolga pot.

Obrat se je v preteklosti selil kakor Pavlihova popotna torba. Prva povojna leta je prebil v delu nacionalizirane kmečke hiše v Predtrgu, vendar pod drugim imenom. Leta 1950 se je preselil v prostore bivše mlekarnice na Linhartovem trgu. V teh prostorih je posloval kar tri leta, ko se je ponovno preselil v del opuščene gostilne Hiršman v Predtrgu. Leta 1958 pa je sledila predzadnja selitev v grofove prostore.

Od leta 1960 dalje najdemo našo stavbo v vsakoletnem predlogu investicijskih vlaganj. Leta 1970, torej točno po desetih letih, smo zabeležili prvi napredek. Iz predloga za plan je na-

ša stavba prešla v sam letni načrt. Toda tedaj se je zataknilo pri lokaciji. Isto se je ponovilo tudi naslednje leto.

V teh letih se poraja vprašanje sezonskih delavcev in problem tistih stalnih delavcev, ki ima-

jo bivališče izven območja. Zaradi povečanega obsega del v zasebnem sektorju se je število sezonskih delavcev večalo. Družbeni standard te kategorije zaposlenih je bil na skrajno nizki stopnji. Vse do danes so bivali v starih brunaricah ali starih lesenih barakah. Niti eno od sedmih bivališč ni imelo kopalnice in niti eno vodovodne napeljave. Od sedmih bivališč so kar štiri imela en sam prostor. V tem prostoru so delavci spali, sušili obleko, se umivali in kuhali. Tri bivališča so bila grajena kot brunarice. Prvo na Razpoku leta 1948, drugo na Zgoški ravni leta 1950 in zadnje v Brdski dolini leta 1956. Ostala bivališča so bila zgrajena iz elementov podrth barak na drugem delu območja. Marsikomu bo jasna kvaliteta barak, če povem, da je bila ena od sedmih zgrajena iz elementov stare lesene menze na Mrzlem Studencu. Še en podatek o vrednosti naših delavskih bivališč. Že pred dvema letoma ni znašala knjižna vrednost vseh delavskih bivališč niti en sam dinar. Očitna je bila torej revščina družbenega standarda nekaterih delavcev. Takšno stanje je zahtevalo nujno rešitev. Niti v enem delavskem bivališču ni bilo možno organizirati družbene prehrane.

Istočasno smo morali upoštevati izredno razdrobljeno proizvodnjo v obeh sektorjih lastni-

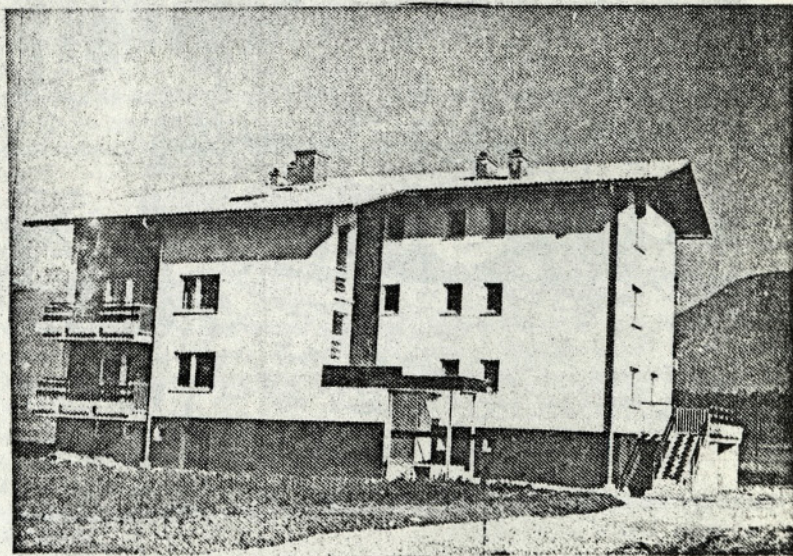


Foto GG



štva. Če bi hoteli za naš obseg proizvodnje urediti kar sedem primernih delavskih bivališč, bi bilo to gotovo predrago.

Iz te problematike je sledil edini logični zaključek: en delavski center in organiziran prevoz na delo. Tudi to nam je postalo jasno, da pri takšnem družbenem standardu večine delavcev v neposredni proizvodnji ne moremo rešiti problema upravne stavbe, ne da bi preje rešili njihov položaj.

Zaradi takšne situacije smo v letu 1970 v obratu sprejeli nalogo, da kakorkoli izposlujemo gradnjo takšne stavbe, s katero bodo rešeni naslednji problemi:

1. Zagotoviti delavcem ustrezno bivanje, organizirati družbeno prehrano in prevoz na delo.
2. Urediti upravne prostore s potrebnimi skladišči in garažami.
3. Rešiti ostale najbolj nujne stanovanjske probleme.

V tem obdobju je precejšnje število naših delavcev gradilo lastna stanovanja. To je bistveno pripomoglo do rešitve stanovanjske stiske. Krediti, katere je dalo podjetje, so dosegli svoj namen.

In končno smo v jeseni pretekelega leta pričeli z gradnjo našega gozdarskega centra. V začetku so dela dobro napredovala. Že je kazalo, da bo stavba vseljiva v mesecu juliju, kakor je določala pogodba. Toda pri drobnih delih se je pričelo zatakat. Posebno poglavje so bila končna obrtniška dela. Zadnja ovira za vselitev je bilo pomanjkanje kurilnega olja.

In končno je sledila svečana otvoritev. Stavba je po svojem namenu razdeljena v tri dele:

1. Upravni prostori so v zapadnem delu pritličja. V drugem delu pritličja so prostori družbene prehrane.
2. V prvem nadstropju so tri manjša stanovanja.
3. V drugem nadstropju so lično urejene samske sobe.

## s seje odbora za medsebojna razmerja

Komisije v obratih so predlagale za delavce po normi nove ocene, kar je v skladu s popravljenim pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov. Predlogi so naslednji:

GO Boh. Bistrica	99 delavcev	poprečno točk	11,3
GO Pokljuka	105		8,1
GO Jesenice	55		10,5
GO Radovljica	13		9,2
Gradbeni obrat	6		2,5
	278		9,7

Ker je bilo sklenjeno, da lahko po obratih dosežejo pri oceni le poprečni dvig točk za 7,5 na delavca (nikjer niso vsi delavci nadpoprečni), je komisija sprejela sklep, da naj obrati svoje predloge ponovno proučijo in jih predložijo v obravnavo s tem, da bo tako izvedena ocena veljala od 1.10.1973. Obrat lahko ocenjuje vsak mesec s tem, da poprečje ne preseže 7,5 točk na delavca.

Določene so bile nove osnove pripravnikom, ki veljajo od 1.10.1973 in znašajo od 150 do 190 točk. Prav tako so bile za vajence določene nove nagrade. Za prvo leto je nagrada 700 din, za drugo leto pa 900 din.

V komisijo za izdelavo novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov je odbor predlagal vse šefe obratov in predsednike komisij za OD v obratih. Če novi pravilnik ne bo sprejet do 20.3.1974, bo potrebno izvesti novo oceno dela na podlagi izhodiščnih osnov, veljavnih od 1.10.1973.

Na prosta delovna mesta so bili sprejeti naslednji pripravljenici:

- Na delovno mesto računovodje hranilno kreditne službe je bila sprejeta tov. Milica Brodnik.

"PRESEKE" izdaja delavski svet Gozdnega gospodarstva Bled, ureja jih uredniški odbor: odgovorni in tehnični urednik Grilc Janez, ter člani: Zdravko Hafnar, Branko Korbar, Franc Lakota, Tonči Deankovič - tisk Delavska univerza Tomo Brejc Kranj - 400 izv.

- Na prosto delovno mesto organizatorja - programerja je bila sprejeta tov. Olga Kunčič. Če v letu 1974 ne doseže ustrezne izobrazbe, bo treba delovno mesto razpisati.

- Na delovno mesto programerja AOP je bil izbran tov. Miha Torkar.

- Na delovno mesto operaterja na luknjalcu je bila izbrana tov. Nada Koblar.

- Na delovno mesto tehnologa - tehnika je bil izbran tov. Stane Jere.

- Na delovno mesto analitika organizacije dela bo stopil tov. Franc Lakota, takoj ko bo izbran šef splošno kadrovskega sektorja.

- Na delovno mesto pomočnika revirnega vodje v revirju Ribčeva planina se z dnem, ko preteče njegova pripravniška doba, razporedi Jernej Smolej.

Sprejet je bil sklep, da se poveča kilometrina in sicer na 1.20 oziroma 1.30 din za makadam. Za mopede bo nova kilometrina 0,40 in za motorno kolo 0,60 din za km.